

DCK-16080002040304 Seat No. _____

M. Com. (Sem. IV) (CBCS) (W.E.F. 2016) Examination

July - 2022

GRP-4 : HR (Elective)

(Management of Industrial Relations-II)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના આંકડા ગુણ દર્શાવે છે.

1 (1) ઔદ્યોગિક સંબંધોના હેતુઓ સમજાવો. 10

(2) ઔદ્યોગિક સંબંધોની લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો. 10

અથવા

1 ઔદ્યોગિક સંબંધોને અસરકર્તા પરિબલો વર્ણવો. 20

2 ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ-1947 અન્વયે હડતાલની જોગવાઈઓ સવિસ્તાર સમજાવો. 20

અથવા

2 (1) ઔદ્યોગિક વિવાદો ઉકેલવા માટેની પદ્ધતિઓ ચર્ચો. 10

(2) યુનિયનના પ્રકારો વર્ણવો. 10

3 સામાજિક સુરક્ષા એટલે શું ? સામાજિક સુરક્ષાની ભારતના પરિપ્રેક્ષમાં ચર્ચા કરો. 15

અથવા

3 કર્મચારી કલ્યાણ સેવાના હેતુઓ અને તેની જરૂરિયાત ચર્ચો. 15

4 નોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) 15

(1) ફેક્ટરી એક્ટ-1948 અન્વયે આરોગ્યની જોગવાઈઓ.

(2) ફેક્ટરી એક્ટ-1948 અન્વયે બાળ મજૂરી પરના પ્રતિબંધો.

(3) ફેક્ટરી એક્ટ-1948 અન્વયે રજાની જોગવાઈઓ.

(4) ફેક્ટરી એક્ટ-1948 અન્વયે ઓવરટાઈમની જોગવાઈઓ.

DCK-16080002040304]

1

[Contd...

ENGLISH VERSION

Instruction : Right side figures show marks of each question.

- 1 (1) Explain the objectives of Industrial Relations. 10
(2) Discuss the Characteristics of Industrial Relations. 10

OR

- 1 Describe the Factors Affecting Industrial Relations. 20

- 2 Explain in detail the Provision of Strike under Industrial Disputes Act-1947. 20

OR

- 2 (1) Discuss the Methods of Resolving Industrial Disputes. 10
(2) Describe the Types of Union. 10

- 3 What is Social Security ? Discuss Social Security to Indian Perspectives. 15

OR

- 3 Discuss the Objectives and Needs of Employee Welfare Services. 15

- 4 Write Notes : (Any **Two**) 15

- (1) Health Provisions under the Factories Act-1948.
(2) Restrictions on Child Labour under the Factories Act-1948.
(3) Holiday Provisions under the Factories Act-1948.
(4) Overtime Provisions under the Factories Act-1948.